

Kerstgedachten

Romy Verbruggen

Copyright © 2026 Romy Verbruggen

Kerstgedachten

Romy Verbruggen

Editie 1

Alle rechten voorbehouden.

Hoofdstuk 1

De kerstboom stond er al. Felicia Duisbourgh had hem vorig weekend opgezet, alleen, in de hoek van haar woonkamer naast het raam dat uitkeek op de straat. Ze had er een uur over gedaan — het uitpakken van de dozen, het zorgvuldig ophangen van de ballen die ze al jaren had, de dunne gouden slingers die ze met twee handen om de takken wikkelde. Ze deed het methodisch, bijna mechanisch, alsof het een taak was die moest worden afgevinkt op een lijst. Geen muziek op de achtergrond, geen warme chocolademelk op het aanrecht. Alleen het zachte geritsel van de plastic takken en het gedempte geluid van de straat buiten.

Toen ze klaar was, deed ze een stap achteruit en keek naar de boom. Hij zag er mooi uit, dat moest ze toegeven. De lichtjes knipperden zachtjes in de schemering van de late namiddag, en de gouden ballen ving het schijnsel op en kaatsten het terug als kleine sterren. Maar er was iets. Iets wat ontbrak, en Felicia wist precies wat het was, ook al probeerde ze er niet aan te denken.

Vroeger was de kerstboom een familiegebeurtenis geweest. Haar moeder zette altijd de radio aan — een zender die de hele maand december uitsluitend kerstliedjes draaide — en haar vader sleepte de boom vanuit de kelder naar de woonkamer terwijl hij mopperde dat het ding elk jaar zwaarder leek te worden. Haar oma zat op de bank met een kop thee en gaf aanwijzingen die niemand opvolgde. En Felicia, destijds nog een kind met vlekken verf op haar handen van schoolkunstprojecten, hing de zelfgemaakte versierselen op die ze in de loop der jaren had gemaakt — een ster van goudfolie, een engeltje van karton met haar naam erop in kinderlijk handschrift.

Die mensen waren er niet meer. Niet allemaal. Haar moeder was vijf jaar geleden gestorven, rustig, in haar slaap, op een manier die iedereen als een zegen omschreef maar die voor Felicia voelde als een deur die ongenadig in het slot viel. Haar vader was hertrouwd en woonde nu in het zuiden van het land, bij zijn nieuwe vrouw en haar kinderen, en hoewel hij af en toe belde was de afstand — zowel geografisch als emotioneel — groter geworden dan Felicia ooit had gedacht. Haar oma was twee jaar na haar moeder gegaan, op hoge leeftijd, en had de familie achtergelaten met de stille wetenschap dat er nu niemand meer was die de tradities bewaakte.

Ooms en tantes die ze vroeger met kerst zag, waren in de loop der jaren verspreid geraakt over het land, over andere levens. Neven en nichten hadden hun eigen gezinnen gesticht, hun eigen kerstbomen opgezet in hun eigen huizen. Er waren geen ruzies, geen dramatische breuken. Gewoon de langzame, bijna onopvallende afbrokkeling die tijd en afstand teweeg kunnen brengen.

Felicia was tweeëndertig. Ze had een appartement op de derde verdieping van een oud gebouw in de binnenstad, een baan als grafisch ontwerper bij een klein bureau, een vriendinnengroep die ze liefdevol haar sociale overlevingskit noemde. Ze had een goed leven. Dat wist ze. Maar december had een manier om dingen aan de oppervlakte te brengen die de rest van het jaar keurig onder de laag van dagelijkse bezigheid begraven lagen.

Ze draaide zich om van de boom, liep naar de keuken en zette water op voor thee. Terwijl ze wachtte tot het keteltje begon te fluiten, scrollde ze door haar telefoon. Er stonden drie berichten van haar vriendin Noor, die vroeg of ze zaterdag meekwam naar een kerstmarkt in de binnenstad. Felicia typte een bevestigend antwoord, zette haar telefoon neer en keek door het keukenraam naar de lucht buiten. Grijs, zwaar, de kleur van onuitgesproken dingen.

De thee smaakte goed. Ze dronk hem op de bank, met haar benen opgetrokken onder zich, en keek naar de boom. De lichtjes knipperden. Buiten begon het zachtjes te regenen.

Ze dacht aan volgend jaar. Aan overmorgen. Aan kerst, dat over drie weken was en waarvoor ze nog geen plannen had. Vorig jaar had ze het doorgebracht bij haar vriendin Lianne, met een groep mensen die ze half kende, en hoewel het gezellig was geweest had het niet gevoeld als kerst. Meer als een groot diner bij iemand thuis, met kaarsen erbij.

Felicia zuchtte, legde haar hoofd achterover op de rugleuning van de bank en sloot haar ogen. Ze was moe, maar niet op de manier waarop je moe bent na een lange dag werken. Het was een diepere vermoeidheid, de soort die je voelt als je iets mist zonder precies te kunnen benoemen wat.

Buiten reed een auto voorbij met kerstmuziek door het openstaande raampje. Felicia glimlachte ondanks zichzelf.

De volgende ochtend was ze vroeg op. Ze had slecht geslapen — dat overkwam haar vaker in december, alsof haar lichaam weigerde de rust te nemen die het nodig had — en om half zeven lag ze al wakker te staren naar het plafond. Ze stond op, douchte, maakte koffie en nam haar laptop mee naar de woonkamer.

Ze had een deadline voor een klant: een nieuwjaarskaart voor een architectenbureau, strak en minimalistisch, precies het tegenovergestelde van hoe Felicia zelf over het nieuwe jaar dacht. Ze opende het bestand, bekeek haar werk van gisteren en begon aanpassingen te maken. Het was prettig, die vroege ochtenden. Stil, geconcentreerd, de wereld nog niet wakker.

Om negen uur stuurde ze het definitieve ontwerp op. Ze leunde achterover in haar stoel en rekte zich uit. Door het raam zag ze dat het was opgehouden met regenen en dat er een bleek, winderig licht over de straat lag. Ze besloot een wandeling te maken — iets wat ze vaker deed als ze behoefte had aan lucht en beweging zonder een specifiek doel.

Ze trok haar jas aan, wikkelde een sjaal om haar nek en liep naar buiten. De straat was rustig, een paar mensen met honden, een fietser in felle regenkleding. Felicia sloeg de hoek om en liep in de richting van het park dat op tien minuten lopen van haar appartement lag. Ze hield van dat park in de winter: de kale bomen, de grindpaden, het kleine vijvertje dat soms 's ochtends een dun laagje ijs had.

Ze liep zonder haast, met haar handen in haar zakken en haar sjaal tot haar neus opgetrokken. Ze dacht aan haar vader, aan de kaart die ze hem vorig jaar met kerst had gestuurd en die hij had bedankt met een kort berichtje. Ze dacht aan haar moeder, die in december altijd begon met plannen maken in oktober al — wie er mee at, wat er gekookt werd, welke films ze op eerste kerstdag zouden kijken.

Bij het vijvertje bleef ze staan. Het water was donker en stil, omzoomd door gele grashalmen die in de wind bogen. Een eend zwom langzaam van de ene oever naar de andere, alsof ook hij nergens heen hoefde.

Felicia haalde diep adem. De lucht rook naar vochtige aarde en iets scherps — vorst, misschien, of de belofte ervan. Ze stond er een tijdje, zonder te denken aan deadlines of kerstplannen of de leegte die december met zich meedroeg. Ze stond er gewoon.

Op de terugweg kocht ze een verse croissant bij de bakker op de hoek. De vrouw achter de toonbank wenste haar een fijne dag. Felicia wenste haar hetzelfde terug, en meende het.

Hoofdstuk 2

Zaterdag was grijs maar droog, wat voor december in deze stad al een meevaller was. Felicia had zich warm aangekleed — een dikke wollen trui onder haar jas, haar favoriete donkerblauwe muts — en liep om half twaalf het appartement uit naar het centrale plein waar de kerstmarkt was opgebouwd.

Noor stond haar al op te wachten bij de ingang, herkenbaar aan haar felrode jas die ze elk jaar in december tevoorschijn haalde. Ze omhelsden elkaar en Noor hield haar meteen vast op afstand om haar te bekijken.

“Je ziet er moe uit,” zei ze, niet onvriendelijk.

“Ook goedemorgen,” zei Felicia.

Noor lachte en haakte haar arm door die van Felicia. “Kom, we beginnen met glühwein. Alles wordt beter met glühwein.”

De kerstmarkt was groter dan vorig jaar. Er stonden tientallen kleine houten kraampjes met lichtjes, versierd met sparrenbladeren en rode linten. Er was een ijsbaan aan de zijkant van het plein, een podium waar later een koor zou optreden, en overal hing de geur van kaneel, gebakken noten en iets zouts wat ze niet meteen kon thuisbrengen. Felicia liet zich meevoeren door de drukte, de kleuren, het geluid van mensen die lachten en kinderen die riepen.

Bij de glühweinkraam bestelden ze twee bekers. De warmte van de beker voelde goed in haar handen. Ze liepen langzaam langs de kraampjes — handgemaakte zeep, kerstspeelgoed van hout, sieraden van glas, zelfgemaakte jam in kleine potjes met papieren labels erop. Felicia kocht een klein potje appelstroop voor zichzelf en een kaars die naar dennenbossen rook voor Noor.

“Hoe is het eigenlijk met je?” vroeg Noor terwijl ze stilstonden bij een kraam met handgemaakte sieraden.

“Goed,” zei Felicia automatisch. Toen, iets eerlijker: “Redelijk. December is altijd een beetje... je weet wel.”

Noor knikte. Ze wist het. Ze kende Felicia al tien jaar, lang genoeg om de stille seizoenen te herkennen.

“Heb je al plannen voor kerst?”

“Nog niet. Ik dacht misschien om bij jullie aan te sluiten, als het aanbod nog staat.”

“Het aanbod staat altijd,” zei Noor. “Mijn moeder maakt toch te veel eten voor een klein gezin.”

Felicia glimlachte. Ze maakten een rondje over het plein, dronken hun glühwein leeg en haalden er nog een. Het werd drukker naarmate de middag vorderde — gezinnen met kinderwagens, stelletjes hand in hand, groepen vrienden. Felicia observeerde ze vanuit een soort milde distantie, niet met jaloezie maar met een soort herkenning. Ze had dat vroeger ook gehad. Die vanzelfsprekende drukte van mensen om je heen in december.

Het was bij de kraam met de gebakken amandelen waar het gebeurde.

Ze stond een beetje opzij, haar beker aan haar lippen, terwijl Noor een zakje amandelen bestelde. De man achter de kraam was jong, een jaar of zeventwintig of achtentwintig schatte Felicia, met donker haar dat net iets te lang was en een grove wollen trui onder een open jas. Hij had een vriendelijk gezicht — niet opvallend knap op een filmsterachtige manier, maar het soort gezicht waar je een tweede keer naar keek. Open. Levendig.

Hij zei iets grappigs tegen Noor over de amandelen — iets over dat hij ze zelf ook niet kon laten staan — en lachte daarbij op een manier die zijn hele gezicht in beweging zette. Felicia keek toe, enigszins geamuseerd. Toen keek hij op en zag haar staan.

“En jij?” vroeg hij. “Ook amandelen?”

“Nee, dank je,” zei ze.

“Weet je het zeker? Het zijn de beste van de markt.” Hij zei het zonder aanstellerij, meer als een eerlijke mededeling.

“Dat zeggen ze bij elke kraam.”

Hij grinnikte. “Fair enough.”

Noor betaalde en ze liepen door. Felicia keek niet achterom.

Maar een halfuur later, bij de warme chocolademelkkraam aan de andere kant van het plein, stond hij ineens naast haar in de rij.

“Toevallig,” zei hij, alsof ze al halverwege een gesprek waren.

“Of de markt is klein,” zei Felicia.

“Of ik heb je gevolgd.” Hij zei het met zo’n overdreven serieus gezicht dat ze niet anders kon dan lachen.

“Dan ben je niet erg goed in sluipen.”

“Klopt. Subtiliteit is niet mijn sterkste kant.” Hij stak zijn hand uit. “Harvey.”

“Felicia.”

Ze schudden elkaar de hand, wat op een kerstmarkt een ietwat formeel gebaar was, maar het voelde niet verkeerd. Zijn hand was warm.

Ze bestelden allebei chocolademelk — hij deed er ook nog slagroom bij, wat Felicia deed afwijzen als “jeugdig” — en stonden een moment naast elkaar met hun bekers. Noor, die het tafereel had gadegeslagen, had zich handig een paar stappen verwijderd en deed alsof ze geïnteresseerd was in een kraam met houten kerstspeelgoed.

“Kom je hier vaker?” vroeg Harvey.

“Op de kerstmarkt?”

“In het algemeen. In de stad.”

“Ik woon hier,” zei Felicia. “Dus ja.”

“Ik ook. Pas anderhalf jaar. Ik ken de kerstmarkt nog niet zo goed.” Hij keek om zich heen met de openheid van iemand die nog niet volledig gewend is aan een plek maar er wel voor open staat. “Grote stad.”

“Je went eraan.”

Ze praatten een paar minuten, oppervlakkig maar aangenaam. Harvey bleek te werken als timmerman — hij had zijn eigen kleine bedrijfje, maakte meubels op maat en deed verbouwingen. Hij had de stad ingeruild voor de kust maar miste de ruimte soms, zei hij, al zei hij het zonder nostalgie. Felicia vertelde dat ze grafisch ontwerper was. Hij vroeg wat voor soort werk, echt geïnteresseerd, niet als beleefd bruggetje naar een volgend onderwerp.

Toen Noor terugkwam met een houten kerstengeltje in haar hand, stelde Felicia hen aan elkaar voor. Noor glimlachte op een manier die Felicia kende — een tandje te breed, een tel te lang — en zei dat ze verder moesten maar dat het leuk was geweest.

Harvey knikte naar Felicia. “Tot misschien.”

“Tot misschien,” zei ze.

Op de terugweg door het plein porde Noor haar zachtjes in haar zij.

“Dat was Harvey,” zei Felicia, voor Noor iets kon zeggen.

“Dat zag ik.”

“Het stelde niets voor.”

“Dat zag ik ook,” zei Noor, en haar toon maakte duidelijk dat ze het daar absoluut niet mee eens was.

Die avond, thuis, zat Felicia op de bank met een boek dat ze niet echt las. De kerstboombrandde zachtjes in de hoek. Ze dacht aan de kerstmarkt, aan de warmte van de menigte, aan Noor die het engeltje al op haar schoorsteenmantel had gezet.

Ze dacht aan Harvey. Aan zijn warme hand. Aan de manier waarop hij haar had aangekeken alsof het antwoord op een vraag die hij stelde er echt toe deed.

Ze legde het boek weg en gaapte. Het was niet erg. Het was gewoon een man op een kerstmarkt.
Dat soort dingen vergat je na een week.

Ze stond op, deed de kerstboombrandlichter uit en liep naar bed.

Hoofdstuk 3

Het kleine koffietentje op de Prinsengracht heette Gember & Grijs, een naam die Felicia bij haar eerste bezoek drie jaar geleden meteen had aangesproken — iets in de tegenstelling van warm en koel, scherp en zacht. Het was haar vaste plek op dinsdag- en donderdagochtend: een tafel bij het raam, een cappuccino, haar schetsboek of laptop, en twee uur voordat de werkdag echt begon.

De eigenaar was een vrouw van in de vijftig die Marta heette en die altijd wist wat iedereen wilde bestellen nog voordat ze bij de toonbank stonden. Voor Felicia: cappuccino, geen suiker, en als het december was ook een klein stukje kaneelbrood dat Marta zelf bakte en dat rook naar alles wat goed was aan de winter.

Op de dinsdag na de kerstmarkt — vijf dagen later — was Felicia eerder dan gewoonlijk. Ze had een slecht geslapen nacht achter de rug, niet van zorgen maar van gedachten die maar niet tot rust kwamen, en was om zeven uur al aangekleed en buiten voordat ze er echt bewust voor had gekozen. Ze duwde de deur van Gember & Grijs open, het belletje tinkelde, en de geur van koffie en kaneel sloeg haar tegemoet als een omhelzing.

Marta keek op van achter de espressomachine. “Vroeg vandaag.”

“Kon niet slapen.”

“Cappuccino en kaneelbrood.”

“Graag.”

Felicia hing haar jas op, schoof naar haar vaste tafel bij het raam en haalde haar schetsboek tevoorschijn. Ze had een nieuw project aangenomen — een huisstijl voor een kleine boekhandel die over twee maanden zou openen — en had de afgelopen dagen ideeën laten bezinken. Nu begon ze te schetsen, losjes, zonder te veel na te denken. Een letter hier, een vorm daar. De manier waarop ze het beste werkte.

De ochtend was zacht en lichtgrijs, de straat buiten nagenoeg leeg. Een fietser. Een vrouw met een kinderwagen die haastig langsliep. Felicia nipte van haar cappuccino en liet haar potlood bewegen over het papier.

Ze was zo verdiept in haar schets dat ze het belletje boven de deur niet hoorde toen het een halfuur later weer rinkelde. Ze hoorde wel de stem van Marta — vriendelijk, een beetje uitnodigend op de manier waarop ze altijd was met nieuwe klanten. En toen hoorde ze een andere stem, een man, die vroeg of er een tafel vrij was.

Ze keek niet op. Het tentje was bijna leeg, er waren genoeg tafels vrij.

Het was pas toen de stoel aan de andere kant van haar tafel bewoog dat ze haar hoofd ophief.

Harvey stond er, met een mok in zijn hand die hij net van de toonbank had meegenomen, en keek haar aan met een uitdrukking die ergens tussen verrassing en amusement in zat.

“Je maakt een grapje,” zei Felicia.

“Dat dacht ik ook,” zei hij. “Mag ik?”

Ze wees naar de stoel tegenover haar. Hij ging zitten.

Er was een moment van stilte — niet ongemakkelijk, maar afwachtend.

“Je hebt me echt gevolgd,” zei ze.

“Ik woon om de hoek,” zei hij. “Kom hier al twee maanden. Jij?”

“Drie jaar.”

Hij keek om zich heen, de houten planken aan de muur, de planten op de vensterbank, de handgeschreven menukaart. “Goeie plek.”

“Ik weet het.”

Ze keken allebei even naar buiten, naar de straat. Felicia draaide haar schetsboek een klein stukje zodat hij het niet goed kon zien — niet uit schaamte, maar uit de gewoonte van iemand die niet graag half af werk laat zien.

“Wat doe je?” vroeg hij.

“Ik werk.”

“Hier?”

“Ik werk overal.” Ze tikte op het schetsboek. “Grafisch ontwerpen begin je met schetsen.”

“Mag ik zien?”

Ze aarzelde. Toen schoof ze het schetsboek naar hem toe. Hij boog zich erover, keek aandachtig. Niet de vluchtige blik van iemand die beleefd deed, maar de echte concentratie van iemand die iets probeert te begrijpen.

“Is dit voor een boekhandel?” vroeg hij.

“Hoe weet je dat?”

Hij wees naar de kleine schets van een open boek die ze in de marge had gekrabbeld zonder het zelf goed te beseffen. “Dat.”

Felicia keek. Hij had gelijk. Ze had het er onbewust neergezet.

“Scherp,” zei ze.

Hij glimlachte en schoof het boek terug. “Ik werk met hout. Je leert patronen zien.”

Ze praatten over werk. Hij vertelde over een project dat hij op dat moment afmaakte — een eetkamertafel voor een gezin in de buurt, massief eikenhout, grote afmetingen omdat ze met zes aan tafel zaten. Hij beschreef het met de precisie van iemand die zijn vak serieus nam: de korrel van het hout, de keuze voor een bepaalde afwerking, het gewicht van de tafel als het klaar was.

Felicia luisterde. Ze merkte dat ze echt luisterde, niet op de manier waarop je luistert terwijl je wacht op je beurt om te praten, maar oprecht.

“Wat vind je het mooiste aan je werk?” vroeg ze.

Hij dacht even na. “Dat het blijft. Als ik iets maak, is het er nog over twintig jaar. Mensen eten erop, kinderen doen er huiswerk aan, er worden dingen beslist en gevierd en besproken. Het is functioneel maar het is ook meer dan dat.” Hij keek haar aan. “Klinkt dat te groot?”

“Nee,” zei ze. “Klinkt als iets wat je gelooft.”

Er was iets in die uitwisseling — een kleine maar merkbare verschuiving, zoals wanneer twee mensen die op afstand stonden een stap dichtert naar elkaar toe zetten zonder het expliciet te beslissen.

Marta bracht hem nog een koffie zonder dat hij ernaar had gevraagd, en wierp Felicia een blik toe die ze besloot te negeren.

Ze praatten over de stad, over de buurt, over de markt van zaterdag. Harvey vertelde dat hij er eigenlijk alleen naartoe was gegaan omdat een collega hem had aangespoord de buurt beter te leren kennen — hij was van nature geen marktmens, zei hij, te veel mensen op een te kleine ruimte.

“En toch sta je bij elke kraam amandelen te verkopen,” zei Felicia.

“Het was maar één kraam. En ik verkocht ze niet, ik verkoopte ze.” Hij corrigeerde zichzelf. “Beval ze aan.”

“Het verschil is subtiel.”

“Ik ben niet subtiel, had ik je al verteld.”

Ze glimlachte. Buiten was de straat levendiger geworden, de ochtend vorderde. Felicia keek op haar telefoon en zag dat er bijna twee uur waren verstreken. Ze had nauwelijks verder geschetst.

“Ik moet werken,” zei ze, eerder als constatering dan als excuus.

“Ik ook.” Hij stond op, trok zijn jas aan. Bleef even staan. “Ik kom hier dinsdag en donderdag. Meestal.”

“Ik ook,” zei ze. “Meestal.”

Hij knikte. Geen overdreven afscheid, geen nummers die werden uitgewisseld. Gewoon die kleine mededeling, neergelegd als een voorstel dat de ander vrij was te accepteren of te laten.

Hij liep naar de deur. Het belletje tinkelde.

Felicia keek naar haar schetsboek. Het open boek in de marge — ze had het er onbewust neergezet, maar nu het er eenmaal stond, zag ze dat het er goed uitzag. Ze omcirkelde het zachtjes met haar potlood.

Marta verscheen naast haar tafel, raapte de lege mok op en keek naar de deur, daarna naar Felicia.

“Aardige jongen,” zei ze.

“Marta.”

“Ik zeg het alleen maar.”

“Je zegt het altijd alleen maar.”

Marta glimlachte en liep terug naar de toonbank. Felicia keek weer naar haar schets. Ze begon opnieuw, dit keer met meer richting, meer zekerheid over wat ze wilde.

Buiten scheen de zon even door de wolken. Kort maar helder, het soort licht dat je doet opkijken.

Hoofdstuk 4

De donderdag erop regende het. Niet het zachte gemiezer van de afgelopen dagen, maar echte regen, de soort die schuin valt en paraplu's nutteloos maakt. Felicia had haar regenjas aangetrokken, haar capuchon opgetrokken en was toch nat geworden tegen de tijd dat ze bij Gember & Grijs aankwam. Ze schudde de druppels van haar jas bij de deur, hing hem op aan de kapstok en liep naar haar vaste tafel.

Die was bezet.

Harvey zat er, met twee handen om een grote mok koffie, en keek naar buiten naar de regen. Hij had haar niet horen binnenkomen. Felicia bleef even staan en bekeek hem ongemerkt — zijn donkere haar dat nog een beetje vochtig was van de regen, de manier waarop hij zijn schouders iets naar voren had, ontspannen maar ook ergens in gedachten verzonken. Hij droeg een donkergroen vest over een eenvoudig shirt, en er zat een kleine veeg van iets donkers — houtskool of teer, schatte ze — op zijn rechteronderarm.

Ze liep naar de tafel. "Mijn stoel."

Hij keek op, en zijn gezicht ontspande meteen in een glimlach. "Ik wist niet dat tafels op naam stonden."

"Drie jaar gebruik schept gewoonterecht." Ze ging tegenover hem zitten zonder te wachten op een uitnodiging.

Marta bracht haar cappuccino zonder dat ze hoefde te bestellen, en Harvey keek haar na met een blik van oprechte bewondering.

"Hoe doet ze dat?"

"Drie jaar," zei Felicia.

Ze hadden die ochtend minder het gevoel van een eerste of tweede ontmoeting dan van iets wat al enige tijd gaande was. Misschien was het de regen, die de wereld buiten kleiner en dichter maakte. Misschien was het de vertrouwde omgeving van het tentje. Misschien was het gewoon dat bepaalde mensen van meet af aan gemakkelijk zijn.

Harvey had de ochtend al gewerkt — hij was vroeg op de werkplaats geweest voor een klus die voor het einde van de week af moest zijn — maar had een pauze ingelast omdat hij vastzat op een detail. Een scharnierconstructie aan een kastdeur, legde hij uit, die technisch klopte maar esthetisch niet goed aanvoelde.

“Wat bedoel je met esthetisch niet goed?” vroeg Felicia.

“Het werkt, maar als je ernaar kijkt zie je dat het niet klopt. Alsof er iets staat wat er niet hoort.” Hij pakte een servetje van de houder op tafel en begon er met zijn vinger iets op te schetsen, een ruwe lijn. “Hier zit de deur. Hier het scharnier. Het zit technisch perfect, maar de proporties kloppen niet. Het scharnier is te groot voor de deur.”

Felicia boog zich voorover en bekeek zijn schets. Ze pakte zijn pen zonder te vragen en tekende er iets bij. “Heb je het hier geprobeerd? Een kleiner scharnier, maar dan twee in plaats van één?”

Hij keek naar haar tekening. Lang, aandachtig. Toen knikte hij langzaam. “Dat zou kunnen werken.”

“Proportie is alles,” zei ze. “Dat is in grafisch ontwerp ook zo. Het oog weet altijd wanneer iets niet klopt, ook al kan de kijker het niet benoemen.”

“Precies.” Hij keek op. “Hoe wist je dat?”

“Ik doe dit al tien jaar. Je leert patronen zien.” Ze gaf hem zijn pen terug.

Hij grinnikte. “Dat zei ik ook.”

“Ja. Vakidioten herkennen elkaar.”

Ze dronken koffie en praatten verder. Felicia vertelde over de boekhandel — de klant was een vrouw van in de veertig die haar hele leven al had gedroomd van een eigen winkel en nu eindelijk de stap had gezet. Felicia vond het een van haar liefste projecten in tijden, zei ze, omdat

de klant zo duidelijk wist wat ze wilde zonder het te kunnen verwoorden, wat een bepaald soort luisteren vereiste.

“Hoe doe je dat?” vroeg Harvey. “Luisteren naar wat iemand bedoelt maar niet zegt?”

“Vragen stellen,” zei Felicia. “En dan niet naar de antwoorden luisteren, maar naar hoe iemand de antwoorden geeft. De aarzelingen. De dingen die iemand twee keer zegt zonder het te beseffen.”

Harvey keek haar aan. “Dat is een bijzondere manier van kijken naar mensen.”

“Het is een beroepsdeformatie,” zei ze, maar ze meende het niet helemaal ontkennend.

De regen buiten werd heviger, trommelde nu tegen het raam. Er kwamen twee andere mensen het tentje in, druiwend en lachend om hun eigen doorweektheid. Marta gaf hen handdoeken, iets wat Felicia nog nooit eerder had meegemaakt maar wat volstrekt logisch aanvoelde bij Marta.

“Ik wil je iets vragen,” zei Harvey. Hij zei het rustig, zonder aanloop, maar er zat een kleine gewichtigheid in die Felicia deed opkijken.

“Dat mag.”

“Hoe is het om kerst alleen door te brengen?”

Felicia was even stil. Het was een onverwachte vraag — niet onbeschoft, maar direct op een manier die ze niet had zien aankomen.

“Waarom vraag je dat?”

“Omdat je er de afgelopen twee keer iets over hebt gezegd. Niet expliciet, maar het zit ergens in wat je zegt.” Hij haalde zijn schouders op. “Je hoeft er geen antwoord op te geven.”

Ze dacht na. Ze was niet gewend dat mensen haar zo snel doorhadden — niet op die manier, niet zo zonder agenda. Ze besloot eerlijk te zijn.

“Het is niet zo dat ik het alleen doorbreng,” zei ze. “Ik heb mensen om me heen. Vriendinnen. Ik word uitgenodigd.” Ze zweeg even. “Maar het voelt anders dan vroeger. Er zijn mensen weggevallen. Familie. En dat gat vult zich niet zomaar, hoe druk de tafel ook is.”

Harvey knikte. Hij reageerde niet meteen, wat ze waardeerde. Mensen die te snel reageren op verdriet doen het voor zichzelf, had haar moeder ooit gezegd.

“Mijn vader is twee jaar geleden gestorven,” zei hij na een moment. “Kerst daarna was... raar. Alsof iemand de meubels had verplaatst maar alles er verder hetzelfde uitzag.”

Felicia keek hem aan. “Precies dat.”

Ze keken allebei even naar buiten. De regen was iets minder geworden, maar de lucht was nog steeds zwaar en grijs.

“Waar vier jij kerst dit jaar?” vroeg ze.

“Bij mijn moeder. Ze woont een uur rijden. Mijn zus is er ook, met haar man en kinderen.” Hij glimlachte. “Chaotisch. Luid. Mijn neefje van vier heeft vorig jaar de kerstboom omvergegooid.”

Felicia lachte. Echt, onverwacht. “Was er schade?”

“Alleen aan de boom en de waardigheid van mijn zwager, die hem vast probeerde te houden en mee naar beneden ging.”

Ze lachte opnieuw, en het voelde licht, als iets wat loskomt.

Buiten begon de zon voorzichtig door de wolken te breken. Een bleek, waterig licht, maar licht.

Ze bleven tot halvelf. Uiteindelijk was het Harvey die opstond omdat hij terug moest naar zijn werkplaats — de kastdeur wachtte. Hij trok zijn jas aan en keek haar even aan.

“Dinsdag?” zei hij.

“Dinsdag,” zei zij.

Hij liep de deur uit. Het belletje tinkelde. De regen was gestopt.

Felicia keek naar het servetje op tafel, zijn schets nog zichtbaar, haar aanvulling daarnaast. Ze vouwde het op en stak het in haar schetsboek. Ze wist niet precies waarom.

Ze werkte die ochtend goed, beter dan de afgelopen dagen. De boekhandel begon vorm te krijgen op papier — een rustiek maar strak lettertype, een kleurenpalet van gebroken wit en warmbruin en een diep mosgroen. Iets wat aanvoelde als een plek waar je wilde zijn.

Om twaalf uur stuurde ze drie eerste schetsen naar de klant.

Om kwart over twaalf kreeg ze een reactie terug: *Dit is precies wat ik bedoelde. Hoe wist je dat?*

Felicia glimlachte naar haar scherm.

Hoofdstuk 5

De dinsdag daarna was Felicia er vroeg. Ze had de nacht goed geslapen, wat op zichzelf al een kleine overwinning was voor december, en was in een ongewoon lichte stemming die ze niet helemaal kon verklaren maar ook niet wilde analyseren. Ze had haar haar losgelaten in plaats van het in een knot te draaien zoals gewoonlijk, en droeg haar bordeauxrode trui die ze normaal bewaarde voor momenten waarop ze zich goed wilde voelen.

Ze had haar laptop opengeslagen en werkte al een half uur toen Harvey binnenkwam. Hij droeg een jas die ze nog niet had gezien — een zware wollen jas, marineblauw — en had een kleine bruine papieren zak bij zich die hij op tafel zette voor hij ging zitten.

“Wat is dat?” vroeg Felicia.

“Croissants.” Hij opende de zak. “Van de bakker op de Kortestraat. Die zijn beter dan hier.”

“Dat mag Marta niet horen.”

“Marta weet het al. Ik heb haar er eentje meegegeven bij de deur.” Hij grinnikte. “Ze was redelijk vriendelijk.”

Felicia keek naar de croissants. Ze waren groot, goudbruin, nog warm. Ze pakte er een.

“Je bent omkoopbaar,” zei ze.

“Iedereen is omkoopbaar met de juiste croissant.”

Ze aten en dronken koffie. Het tentje vulde zich langzaam met de gebruikelijke dinsdagochtendgasten — een oudere man met een krant, twee vrouwen die elk op hun eigen laptop werkten, een moeder met een peuter die aan een muffin zat te peuteren. Felicia kende sommigen van gezicht, zoals je mensen kent die deel uitmaken van je vaste routes zonder dat er ooit een woord is gewisseld.

Harvey had een kleine schets bij zich, op een velletje papier uit een notitieboekje. Hij legde het op tafel zonder iets te zeggen en Felicia boog zich erover. Het was een meubel — een wandkast, breed en laag, met open en gesloten vakken in een patroon dat zowel functioneel als mooi was. De lijnen waren zeker, de verhoudingen goed.

“Is dit het nieuwe project?” vroeg ze.

“Een van de nieuwe projecten. Voor een stel dat net een huis heeft gekocht. Ze willen de hele woonkamer aankleden met maatwerk.” Hij tikte op het papier. “Dit is het eerste stuk.”

“Het is mooi.” Ze bedoelde het. Er was iets in zijn schetsen — dezelfde zekerheid die ze in zijn manier van praten herkende. Geen twijfel in de lijn.

“Heb je ooit overwogen meubels te ontwerpen in plaats van te maken?” vroeg ze.

Hij schudde zijn hoofd. “Het ontwerpen is het leuke deel, maar het maken is waarvoor ik het doe. Ik moet het kunnen aanraken. Hout voelen onder mijn handen, het geluid van de zaag, de geur van zaagsel.” Hij keek even naar zijn handen. “Als ik alleen zou ontwerpen zou ik iets missen.”

Felicia begreep dat. Ze had het zelf ook — de noodzaak van het fysieke, het potlood op papier, de tactiliteit van het werk. Digitaal werken was efficiënt maar had niet hetzelfde.

Ze praatten een tijdje over hun werk, daarna over andere dingen — films die ze hadden gezien, boeken, de buurt. Harvey bleek net als zij van lopen te houden, en ze ontdekten dat ze waarschijnlijk meerdere keren langs elkaar heen hadden gefietst op de route langs het kanaal zonder het te weten.

“Dat vind ik altijd een vreemd idee,” zei Harvey.

“Wat?”

“Dat mensen die je later leert kennen al een tijdje deel uitmaken van je omgeving. Dat je ze al honderden keren bent tegengekomen zonder het te weten.”